



30. september 2009

EM2009/10

### **Politisk økonomisk beretning 2009**

(Medlem af Naalakkersuisut for Finanser)

#### **Ordførerindlæg:**

Der er her tale om et finansår, hvor kun Siumut og Atassut levede op til at bære et ansvar, hvor IA, Demokraterne og Kattusseqatigiit lurepassede på trods af regeringskoalitionens bestræbelser på at imødegå ønsker fra de nævnte partier – ønsker, der var realistiske i forhold til det reelle økonomiske grundlag – vel at mærke.

Det undrer derfor nok ikke nogen, når Siumut fra starten erklærer sig enig i beretningens hovedlinjer, da beretningen er udformet på et tidspunkt, hvor Siumut og Atassut sad på regeringsansvaret. Dog vil vi fra Siumut ikke undlade at knytte nogle bemærkninger til.

Når man ser på de samlede tal, et samlet underskud i tidsrummet 2009 til 2012 på 1,099 mia kr.. Men da resultatet indeholder et lån til Nukissiorfiit på 1,207. mia kr, vil man kunne se, at Finansloven indirekte viste et overskud på op imod 110 mill. Kr. i perioden 2009 til 2012, SÅFREMT Landstinget fulgte en indstilling fra en ønsket, uvildig analyse udført af en tidligere direktør for DONG, om at gøre Nukissiorfiit til et Aktieselskab og derved fjerne denne fra DAU-saldoen, dvs. fra den linie, hvor drifts-, anlægs og udlånsudgifter er samlet.

Et flertal i Landstinget med undtagelse af Siumut nægtede pure at lytte til disse signaler UDEN klart at forklare overfor befolkningen, hvorfor de gik imod en sådan indstilling på trods af helt klare udmeldinger om, at en fremadrettet energidivision ikke kan basere en udvikling på hvad ejeren har råd til, men at udviklingen bør hvile på en frihed til at kunne udforme og køre en langsigtet planlægning og aktivitetsniveau, der er så optimal som muligt.

Alligevel snakker det nuværende Naalakkersuisut om vigtigheden af at privatisere hjemmestyrejede virksomheder snarest muligt. Dette harmonerer absolut ikke med de handlinger, der føres ud i livet.

I den anledning vil Siumut gerne spørge, om Naalakkersuisut agter eller tør præsentere omtalte analyse for befolkningen.

Beretningen trækker helt klart frem, at vort land har hårdt brug for en økonomisk vækst, da vi ellers ikke vil have råd til hverken velfærdsforbedringer ELLER overtagelse af nye områder fra staten.

Siumut erklærer sig enig i disse betragtninger og skal præcisere at det for Siumut er vigtigt at hjemtagelse IKKE skal ske på bekostning af de svagest stillede i samfundet.

Det skal tilstræbes at den økonomiske vækst sker ved at arbejdskraften flyttes over i erhverv, der kan skabe økonomisk vækst for samfundet og større tryghed for den enkelte borger.

Dette bør ske gennem effektiv opfordring om at øge kompetencer og Siumut vil være med til at sikre at målsætningen om at 2/3 af den grønlandske arbejdsstyrke skal have fået en kompetencegivende uddannelse i 2020. Kun dette vil kunne sikre at der vil blive spillerum til at skabe velfærdsforbedringer, da området udelukkende finansieres gennem de direkte og indirekte skatteindtægter, samfundets borgere formår at akkumulere i samfundet.

Samfundet har kæmpe økonomiske udfordringer foran sig, der vil kræve en yderst stram økonomistyring og vilje til at bremse op for den udgiftsvækst, der har været fremherskende gennem mange år.

Disse er blevet omtalt til hudløshed i andre sammenhænge og dette vil også ske igen, når vi skal til at drøfte Finanslovsforslaget for 2010,. Så disse lader jeg hvile i denne omgang.

Dog vil jeg ikke undlade at nævne vores sundhedsvæsen, der i den grad trænger til at blive tilset med en kærlig hånd med sigte på at få udformet et helhedsorienteret handlingsplan og i den anledning vil vi fra Siumut opfordre til at overveje om der ikke snart skal iværksættes en uvildig analyse af området, så vi kan få skabt et fremadrettet, sundt sundhedsvæsen, som samfundet kan føle sig tryk ved. Derudover er der særskilt grund til at kikke på rekruttering og fastholdelse af personale, da svagheder på disse områder kan koste og koster os dyrt.

Jeg vil også nævne vigtigheden af, at vi ikke drosler for meget ned på vore aktiviteter på turismeområdet, for selvom branchen også er hårdt ramt af den internationale finanskriser, så ser vi af og til, at området fortsat kan akkumulere hurtige omsætninger i vort samfund. Dette så vi med det seneste krydstogtskib, som gav Nuuk by en ekstra omsætning på ½ mill. kr. på en enkelt dag.

Men vi kan ikke udelade at det samlede samfundsbillede kræver, at der først og fremmest skal være skærpet fokus på uddannelse, effektivisering, stordriftsfordele og større vilje til at den enkelte vil og kan være med til at fremme brugerbetaling og virksomheder øger trygheden for deres ansatte gennem forsikringsordninger samtidig med at vore borgere oplyses i vigtigheden i at have en egen opsparing til alderdommen.

Fra ultimo 2008, røg vi ind i et fælles problem i hele verden, nemlig en international finanskriser, som også vi naturligvis er blevet berørt af. Vi må dog prise os lykkelige for at vort samfund blev yderst moderat ramt af krisen, selvom den ikke helt udeblev, som følge af primært Royal Greenlands økonomiske situation. Vi må forvente at finanskrisen vil have en indvirkning mindst 1 til 2 år endnu og vi skal derfor sammen værne om, at påvirkningen fortsat bliver så minimal som muligt for os i Grønland.

Her kan jeg ikke undgå at bemærke de panikagtige handlinger, der udvises fra Naalakkersuisut side, gennem allerede udmeldte besparelsesplaner som følge af behovet for at køre en stram økonomistyring i landet, hvor der bl.a. er varslet en besparelse på 36 millioner kr. overfor de nye stor-kommuner. Denne virker ikke gennemtænkt og fra Siumut´s side skal vi allerede nu anmode om, at denne genovervejes.

Ja, vi har mange ting at skulle overveje, men fra Siumut´s side ser vi ikke sort på alting.

Vi er således glade for at konstatere at den internationale finanskriser ikke har ramt os så hårdt som vi har set denne gøre de fleste andre steder i verden. Det skal dog ikke afholde os fra at være meget årvågne i den kommende tid for at sikre, at vi ikke bliver hårdere ramt af den.

Vi lægger bl.a. mærke til, at Siumut's standhaftighed på efterskoleområdet allerede nu ser ud til at afstedkomme en langt større vilje blandt unge til at komme videre i uddannelsesforløbet end vi har set tidligere.

Senere på dagen har vi et punkt om den kommende finanslov, så vi gemmer mange bemærkninger til denne og tager med de få bemærkninger, vi har været fremme med under dette dagsordenspunkt den politisk-økonomiske beretning 2009 til efterretning.

Per Berthelsen  
Siumut